

Gymnastik- och idrottshögskolan
Rektor

Luntmakargatan 13, Box 7851,
SE-103 99 Stockholm, Sweden
Tfn/Phone: +46 8 563 085 00
Fax: +46 8 563 085 50
hsv@hsv.se, www.hsv.se

Maria Södling
08-563 085 78
Maria.Sodling@hsv.se
BESLUT

2010-06-29
Reg.nr 641-1475-10

Beslut om tillstånd att utfärda examina på forskarnivå inom området idrott, fysisk aktivitet och hälsa

Högskoleverket beslutar att ge Gymnastik- och idrottshögskolan tillstånd att utfärda licentiatexamen och doktorsexamen inom området idrott, fysisk aktivitet och hälsa.

Ansökan och ärendets hantering

Gymnastik- och idrottshögskolan har ansökt hos Högskoleverket om tillstånd att utfärda examen på forskarnivå inom området idrott, fysisk aktivitet och hälsa. För granskning av ansökan har Högskoleverket utsett följande sakkunniga: professor Kari Fasting, Norges Idrettshøgskole, professor Sigmund Loland, Norges Idrettshøgskole och professor Leif Dahlberg, Lunds universitet. Professor Christina Ullenius har fungerat som moderator. Underlag för bedömningen har varit högskolans ansökan samt intervjuer med representanter för högskolan vid en hearing i Stockholm den 9 april 2010. De sakkunnigas yttrande bifogas.

Bedömning

Bedömningen har gjorts utifrån de krav som ställs i högskolelagen och högskoleförordningen och utifrån de bedömningsgrunder som Högskoleverket har utarbetat. De sakkunnigas bedömning är att högskolan ska beviljas tillstånd att ge examina på forskarnivå inom området idrott, fysisk aktivitet och hälsa. Högskoleverket instämmer i bedömargruppens bedömning.

Med hänvisning till 6 kap. 5 b § högskoleförordningen (1993:100) lämnar Högskoleverket även tillstånd att utfärda masterexamen inom samma område.

Beslut

Högskoleverket beslutar att ge Gymnastik- och idrottshögskolan tillstånd att utfärda licentiatexamen och doktorsexamen inom området idrott, fysisk aktivitet och hälsa.

Högskoleverket beslutar också att ge Gymnastik- och idrottshögskolan tillstånd att utfärda masterexamen inom samma område.

Beslut i detta ärende har fattats av universitetskanslern Anders Flodström efter föredragning av utredaren Maria Södling i närvaro av huvudsekreteraren Lena Adamson, pressekreteraren Kristin Lindqvist och avdelningschefen Magnus Hjort. I ärendets beredning har även utredaren Peter Green deltagit.

Anders Flodström

Maria Södling

Kopia till:
Utbildningsdepartementet
De sakkunniga

Utlåtande för ansökan om tillstånd att examinera på forskarnivå inom området idrott, fysisk aktivitet och hälsa, Gymnastik- och idrottshögskolan

Område: idrott, fysisk aktivitet och hälsa

Ingående forskarutbildningsämne där utbildning initialt kommer att anordnas: idrottsvetenskap

Område för examenstillstånd

Gymnastik- och idrottshögskolan (GIH) ansöker om examenstillstånd inom området idrott, fysisk aktivitet och hälsa med idrottsvetenskap som forskarutbildningsämne. Ansökans beskrivning av området är något oklar. Menar GIH att forskning och forskarutbildning genomförs på så vis att idrott, fysisk aktivitet och hälsa ska ingå tillsammans i projekt, eller är dessa tre nyckelbegrepp oavhängiga och kan förekomma tillsammans eller enskilt i respektive projekt? Annorlunda uttryckt: Måste alla doktorsavhandlingar tematisera helheten idrott, fysisk aktivitet och hälsa? Eller kan någon avhandling behandla idrott, fysisk aktivitet och hälsa medan en annan avhandling tematiserar andra aspekter inom idrott och fysisk aktivitet? Senare i ansökan förklarar GIH att området kan delas in i tre inriktningar: fysisk aktivitet och hälsa, kultur och lärande samt träning och prestation. En sådan operationalisering ter sig meningsfull och relativt täckande för hela det idrottsvetenskapliga forskningsfältet. Vid hearingen fick bedömargruppen en betydligt tydligare bild av området. Gruppens tolkning är att GIH menar att området är idrottsvetenskap och att de aktuella ämnena utgörs av fysisk aktivitet och hälsa, kultur och lärande samt träning och prestation.

En sådan ämnesprofilering kommer enligt bedömargruppen att styrka den vetenskapligt professionella sidan av GIH. Tidigare har GIH:s doktorander endast kunnat erhålla doktorsexamen genom avtal med externa institutioner som Karolinska Institutet och Stockholms universitet. Forskningen har därför varit inriktad på moderdiscipliner som fysiologi, historia och psykologi. Internt på GIH arbetar man dock sedan länge med mång- och tvärvetenskapliga tematiska områden. Området idrottsvetenskap med de tre ämnena fysisk aktivitet och hälsa, kultur och lärande samt träning och prestation framstår som ett trovärdigt vetenskapligt fält.

Bedömarna anser också att området med sina ämnen har goda utvecklingsmöjligheter vid GIH. Högskolan har idag 19 doktorander och bedriver betydande forskning inom de nämnda ämnena. Samtal med högskolans ledning och anställda ger intryck av att det finns rimligt goda möjligheter till utveckling då rekryteringsprocesser och nyanställningar pågår för de ämnen som är svagast bemannade. Denna utveckling kommer att kunna stimulera till mång- och tvärvetenskaplig forskning och ge tydligare ämnesmässig gemenskap för GIH:s doktorander.

Bedömargruppen anser också att området idrottsvetenskap med de tre ämnena fysisk aktivitet och hälsa, kultur och lärande samt träning och prestation har en tydlig anknytning

till GIH:s utbildningar och är förankrad i GIH:s starka sidor som institution. Forskning inom fysisk aktivitet och hälsa, kultur och lärande samt träning och prestation speglar de samhällseliga områdena befolkning, skola och idrott, och framstår som klart relevanta för samhället i stort. Idrottsvetenskap med dessa tre inriktningar framstår således sammantaget som en god profilering för högskolan.

Sammanfattningsvis anser bedömaregruppen att högskolans argumentation för området för examenstillstånd är tillfredsställande.

Högskolans kvalitetsarbete

GIH har tillhandahållit en detaljerad översikt över sitt kvalitetssäkringssystem. Systemet framstår som genomtänkt och med goda rutiner för ansökningar, tilldelning av handledare, rutinkontroll under studier och kvalitetssäkring vid disputation. Högskolans styrelse har beviljat ett betydande belopp till en eventuell start av forskarutbildningen. Satsningen framstår som tydlig och ansvarsfull i förhållande till den blivande forskarutbildningen.

GIH följer regelverket genom att förlägga ansvaret för forskarutbildningens kvalitetssäkring till forsknings- och utbildningsnämnden (FUN). Dock ska FUN kvalitetssäkra all utbildning och forskning vid högskolan, och GIH:s plan att inrätta en särskild kommitté för forskarutbildning (KUF) framstår därmed som rimlig. Delegationen av ansvar och befogenheter till KUF framstår som en viktig punkt i vidareutvecklingen av doktorandprogrammet.

Sammanfattningsvis anser bedömaregruppen att högskolans kvalitetsarbete är tillfredsställande.

Forskarutbildningsmiljö

GIH har i dag fyra professorer och sex docenter som alla har handledarkompetens på forskarnivå. Ytterligare två professorer är under tillsättning och bedömaregruppen anser därmed att högskolan har tillräcklig handledarkompetens inom området.

Forskningsmiljön framstår som rimligt aktiv med god produktion, särskilt inom naturvetenskapen. Även inom pedagogik och andra humanistiska ämnen finns forskning. Forskningen som bedrivs idag är relevant för de föreslagna ämnena fysisk aktivitet och hälsa, kultur och lärande samt träning och prestation.

GIH har också en strategi för att ge sina forskare mer forskningstid. GIH är en liten utbildningsmiljö och doktoranderna framstår som väl integrerade i ämnesmiljöerna.

Doktorandmiljön vid GIH är aktiv, med 19 doktorander som lägger i stort sett all sin arbetstid vid högskolan och till största delen har sina aktiva handledare där. Det faktum att doktoranderna i dagsläget är inskrivna vid andra lärosäten leder till en fragmentering av doktorandmiljön. Denna fragmentering tar sig bland annat uttryck i att olika doktorander möter olika krav på obligatoriska kurser, har olika rättigheter och förpliktelser och möter olika kvalitetssäkringssystem.

Bedömaregruppens uppfattning är att examenstillstånd på forskarnivå vid GIH kommer att skapa en mer enhetlig doktorandmiljö. Under hearingarna framkom tydligt att trots att

doktoranderna idag uppfattar sin utbildning som god, så skulle ett examenstillstånd på forskarnivå förbättra deras miljö. Högskolans utbyggnadsplaner kommer dessutom att ge en samlokalisering av de olika forskningsmiljöerna. Infrastruktur och fysisk miljö kommer därmed att hålla högre kvalitet än vid många liknande universitetsinstitutioner.

Forskarutbildningens struktur ter sig genomtänkt. I utbildningen ska ingå 60 obligatoriska högskolepoäng, varav 30 ska ges vid högskolan och 30 kan tas vid andra institutioner.

Flera av högskolans handledare är involverade i arbetet med dessa kurser. I realiteten har GIH:s handledare i många fall utvecklat de kurser som genomförs idag, även vid andra lärosäten, bland annat inom ramen för en nationell forskarskola. Dessutom är GIH:s ämnesmässiga nätverk inom idrottsvetenskapen viktigt, inte minst inom de forskarskolor som håller på att etableras mellan de nordiska länderna och där högskolan är en aktiv part.

Sammanfattningsvis anser bedömargruppen att forskarutbildningsmiljön är tillfredsställande.

Handledarresurser

Vid GIH finns sammanlagt tio professorer och/eller docenter inom området. De flesta av dessa handleder redan ett antal doktorander och ger intryck av att ha pedagogisk kompetens och erfarenhet. Kompetensen är dock något ojämnt fördelad mellan de olika ämnena. Några av handledarna kommer att gå i pension inom fem till tio år. Ledningen för GIH uppger dock att det finns en rekryteringsplan, vilken framstår som god. Denna har redan inneburit nyrekrytering och beslut om nya tjänster.

Sammantaget framstår högskolans planer för att uppfylla de krav som kan ställas på en god handledning som övertygande och rimliga.

Sammanfattningsvis anser bedömargruppen att handledarresurserna är tillfredsställande.

Ekonomi

GIH förfogar över cirka 17 miljoner kronor i statliga bidrag, före avdrag av högskolegemensamma kostnader. Externa medel från Centrum för Idrottsforskning, Vetenskapsrådet och stiftelser uppgår till cirka 5–9 miljoner kronor per år. Dessa medel har finansierat 15–20 doktorander.

GIH avser att satsa på en ökad extern finansiering samt på att kunna anta doktorander från andra lärosäten, nationellt och internationellt, som till stora delar kan ha egen finansiering. Till detta kommer att högskolestyrelsen anvisat fyra miljoner över en fyraårsperiod för rekrytering och försörjning av nya doktorander i idrottsvetenskap. Detta innebär att GIH kan behålla ett doktorandantal på cirka 20, med en beräknad examinations- respektive antagningsfrekvens på cirka 5 doktorander per år.

Finansiering av handledning sker genom det statliga forskningsanslaget. Procentandelen i tjänsten för forskning och handledning varierar med verksamhetens omfattning och tjänstekategori, men har under de senaste åren uppgått till mellan 15 och 70 procent.

Högskolestyrelsen har utöver medel till doktorandfinansiering anvisat 0,5 miljoner kronor för utveckling av kurser på forskarnivå i ämnet idrottsvetenskap.

Sammanfattningsvis anser bedömagruppen att ekonomin är tillfredsställande.

Infrastruktur

Som redan har nämnts kommer utbyggnaden av GIH ge doktoranderna goda arbetsvillkor. Högskolans infrastruktur är väl anpassad för en forskarutbildning.

Sammanfattningsvis anser bedömagruppen att infrastrukturen är tillfredsställande.

Sammanfattande bedömning och förslag till beslut

Bedömagruppen har granskat GIH:s förutsättningar för att ge forskarutbildning inom området idrott, fysisk aktivitet och hälsa. Området respektive de ingående forskarutbildningsämnena var något oklart beskrivna i ansökan, men fick större klarhet i samtalen med GIH:s ledning och anställda. Efter hearingen väljer bedömagruppen att se på området som idrottsvetenskap, med fysisk aktivitet och hälsa, kultur och lärande samt träning och prestation som ämnen eller inriktningar.

Bedömagruppen föreslår att Högskoleverket ger Gymnastik- och idrottshögskolan tillstånd att utfärda examen på forskarnivå.